

[Morten Lange.]

sig det voksensamfund, som vi har skabt, må have.

Jeg finder, at der er ganske nøje sammenhæng imellem de reaktioner og den meget hurtige samfundsudvikling, vi er inde i, for vi må jo indrømme, at de fleste af dem, der lovgiver for samfundet, ja, de har unægtelig deres egne erfaringer fra et samfund af en noget anden struktur end den, som er aktuel og foreliggende i dag. Jeg tror, det i vid udstrækning er den hastige samfundsforskydning, som har gjort, at der er en række unge mennesker, for hvem virkelighedsflugt på den måde går hen og bliver en naturlig ting.

Endelig er der spørgsmålet, om det egentlig er nok, at man kommer og byder på oplysning, at man kommer og byder på sociale foranstaltninger, eller at man eventuelt kommer og byder på en fornuftig fritidsudnyttelse; det sidste er måske mere konstruktivt end det første, som egentlig er nødforanstaltninger. Min opfattelse er ikke mindst bestyrket ved det arbejde, jeg har haft selv på universiteterne, hvor vi jo ikke har haft disse problemer så fjernt, som de måske har været forskellige andre steder, eller hvor nogle siger, de måske har været mere akutte, end de har været så mange andre steder; det beskyldes vi i hvert fald somme tider for. Jeg har indtrykket af, at det, som vi dér står over for, i virkeligheden er en ganske bestemt udfordring, som kan få det svar, at de unge flygter. De flygter til de euforiserende midler, og hvad de ellers kan flygte til — tro på en eller anden Messias eller Mao. Vi kan give dem et andet alternativ og sige: det er jeres arbejdsplads såvel som vores, det er jeres medbestemmelsesret, I må drages ind; ikke bare må vi sørge for, at I studerer flittigt og får nogle penge fra ungdommens uddannelsesfond, hvilket og er godt, men ledelsen, tilrettelæggelsen; det hele må I drages med ind i. Det er med andre ord i virkeligheden en udfordring til en demokratisering i Danmark, som går langt videre end den formelle demokratisering, vi startede i 1849, og som siden har gjort fremskridt, det skal indrømmes, men hvor vi ikke altid holder tilstrækkeligt demokratisk trit med samfundsudviklingen. Jeg tror, en udfordring fra dem, der får med-

bestemmelsesretten i hænderne og vil bruge den, måske nok i virkeligheden er det, der mest effektivt er et middel mod dem, som synes, det kan alt sammen ikke nytte noget, nu vil vi hellere tage et trip et eller andet sted hen, hvor tingene ikke i den grad er — skal vi sige konkrete.

Jeg kommer med disse bemærkninger for at understrege, at meget af det, som regeringen har gjort rede for, det er jo, skal vi sige: hjælpeforanstaltninger for at bøde på en ulempe, og jeg har fornemmelsen af, at mange af disse hjælpeforanstaltninger foretages ud fra den erkendelse, som jeg også tidligere selv har berørt, at vi formodentlig har disse stoffer i vort samfund på en sådan måde, at de i en eller anden form og med en eller anden vægt vil blive i samfundet. Det er vigtigt, hvis det er tilfældet, at vi så har hjælpeforanstaltningerne, men det er naturligvis endnu vigtigere, at vi samtidig gør os klart, at skal misbruget og skal brugen begrænses, så er det samfundsmæssige foranstaltninger, som ikke bare er hjælpeforanstaltninger, som er de afgørende.

Jeg tror, det vil være naturligt, hvis vi skal se på spørgsmålet som noget, som er blivende — og det er min opfattelse — at vi så også giver os til at overveje, hvorledes den lovmæssige status for disse stoffer må være fremover. Det er blevet berørt af de øvrige ordførere, som har talt om det i en, skal vi sige afbalanceret stil, men dog vel nok også i hovedsagen med en negativ konklusion. Jeg havde nær sagt med en typisk dansk konklusion, bl. a.: vi må vente, indtil et eller andet internationalt organ har udtalt sig. Jeg skal ud fra min egen erfaring sige, at internationale organer plejer ikke at udtale sig om den slags sager, førend en række nationale organer har udtalt sig og lagt en linje an. Det er ikke så mærkeligt, det er sådan. Jeg har altså den opfattelse, at vi kan ikke skyde os ind under, at WHO eller en anden instans nok skal komme og løse pandekagen for os. Jeg tror, vi bliver nødt til at overveje, hvorledes vi skal leve med stoffer, som formodentlig vil blive hos os i en lang årrække fremover, og jeg er af den opfattelse, at vi i redegørelsen har en række værdifulde bidrag til en sådan mulighed.

Jeg tror, der er bygget eller skitseret en række af de nødvendige foranstaltninger,